
Οικονομική Ανάλυση της Πολιτικής για τη Διαχείριση Αποβλήτων (Στόχος 12.1)

Από την Ταφή στην Αξιοποίηση - Η Επανάσταση της Κυκλικής Οικονομίας

Σελίδα 1

1. Γιατί αυτό το ποσό; Η Οικονομική Λογική πίσω από την Επένδυση των €100 εκατομμυρίων.

Η ετήσια επένδυση των ~€100 εκατομμυρίων για τη ριζική μεταρρύθμιση της διαχείρισης των αποβλήτων είναι μια στρατηγική τοποθέτηση κεφαλαίων που στοχεύει στη δημιουργία των **απαραίτητων υποδομών** για τη μετάβαση από το σημερινό, αναποτελεσματικό και περιβαλλοντικά καταστροφικό μοντέλο της ταφής, σε ένα σύγχρονο μοντέλο **Διαλογής στην Πηγή** και κυκλικής οικονομίας. Το ποσό αυτό δεν είναι μια απλή δαπάνη, αλλά το εκτιμώμενο ετήσιο κόστος για την υλοποίηση ενός **εθνικής κλίμακας προγράμματος υποδομών** που θα επιτρέψει την επίτευξη του φιλόδοξου στόχου για ανακύκλωση άνω του 60%.

Η λογική του ποσού βασίζεται στην κοστολόγηση τριών επιπέδων υποδομής:

1. **Υποδομή Συλλογής (Σε επίπεδο γειτονιάς):** Αυτό περιλαμβάνει την προμήθεια και τη διανομή εκατοντάδων χιλιάδων νέων κάδων για τα διαφορετικά ρεύματα αποβλήτων (π.χ. καφέ κάδος για οργανικά, ξεχωριστός για γυαλί κ.λπ.) σε όλους τους Δήμους. Περιλαμβάνει επίσης την αγορά νέων, εξειδικευμένων απορριμματοφόρων για τη συλλογή αυτών των ξεχωριστών ρευμάτων.
2. **Υποδομή Διαλογής (Σε περιφερειακό επίπεδο):** Αφορά την επένδυση στην κατασκευή νέων, σύγχρονων **Κέντρων Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ)** και **Μονάδων Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ)**. Αυτές οι βιομηχανικές εγκαταστάσεις είναι απαραίτητες για την επεξεργασία των υλικών που συλλέγονται και τη μετατροπή τους σε καθαρές δευτερογενείς πρώτες ύλες.
3. **Υποδομή Πρόσβασης ("Πράσινα Σημεία"):** Αφορά την κατασκευή ενός πυκνού δικτύου "πράσινων σημείων" σε κάθε γειτονιά, ώστε οι πολίτες να μπορούν εύκολα να απορρίψουν ογκώδη ή ειδικά απόβλητα (ηλεκτρικές συσκευές, μπαταρίες, έπιπλα).

Μια τέτοια μαζική, εθνικής κλίμακας επένδυση σε υποδομές, κατανεμημένη σε έναν πολυετή ορίζοντα, δικαιολογεί απόλυτα τον ετήσιο προϋπολογισμό των **€100 εκατομμυρίων**. Είναι η απαραίτητη κεφαλαιουχική δαπάνη για να χτιστεί το "εργοστάσιο" της ανακύκλωσης στη χώρα.

Σελίδα 2

2. Σε τι ακριβώς θα διατεθεί αυτό το ποσό; Η Δομή της Δαπάνης.

Τα ~€100 εκατομμύρια ετησίως είναι μια **αμιγώς επενδυτική δαπάνη σε υποδομές**, η οποία θα κατευθυνθεί για να χρηματοδοτήσει το **"Ολοκληρωμένο πρόγραμμα Διαλογής στην Πηγή"**.

A. Υποδομές Αποκεντρωμένης Συλλογής:

- **Προμήθεια Κάδων & Οχημάτων:** Το μεγαλύτερο μέρος της δαπάνης θα διατεθεί για την επιχορήγηση των Δήμων ώστε να προμηθευτούν τον απαραίτητο εξοπλισμό: χιλιάδες νέους κάδους για τα διαφορετικά ρεύματα ανακύκλωσης και νέα απορριμματοφόρα.
- **Κατασκευή "Πράσινων Σημείων":** Χρηματοδότηση των Δήμων για την κατασκευή ενός πυκνού δικτύου οργανωμένων σημείων συλλογής ειδικών αποβλήτων.

B. Υποδομές Κεντρικής Επεξεργασίας:

- **Κατασκευή Κέντρων Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ):** Συγχρηματοδότηση για την κατασκευή νέων, σύγχρονων μονάδων που θα παραλαμβάνουν και θα διαχωρίζουν τα ανακυκλώσιμα υλικά.
- **Κατασκευή Μονάδων Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ):** Επένδυση στην κατασκευή μονάδων κομποστοποίησης ή αναερόβιας χώνευσης, οι οποίες μετατρέπουν τα οργανικά απόβλητα (υπολείμματα τροφών, κλαδέματα) σε υψηλής ποιότητας εδαφοβελτιωτικό (κομπόστ) ή σε βιοαέριο.

3. Πώς θα επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος αντίκτυπος; Ο Οικονομικός Μηχανισμός.

Η επένδυση στην ανακύκλωση και τη διαλογή στην πηγή έχει έναν ισχυρό οικονομικό μηχανισμό που μετατρέπει ένα **περιβαλλοντικό κόστος** σε μια **οικονομική ευκαιρία**.

1. Ο Μηχανισμός της Δημιουργίας Αξίας από τα "Απόβλητα":

- Το σημερινό σύστημα αντιμετωπίζει τα σκουπίδια ως ένα ομοιογενές βάρος που πρέπει να θαφτεί, με σημαντικό κόστος (τέλη ταφής).
- Το νέο σύστημα της διαλογής στην πηγή μετατρέπει τα σκουπίδια σε **διακριτές ροές υλικών με θετική οικονομική αξία**. Το καθαρό χαρτί, το γυαλί, το αλουμίνιο, το πλαστικό PET και το κομπόστ είναι **εμπορεύσιμες πρώτες ύλες** που μπορούν να πωληθούν στη βιομηχανία.
- Αυτό δημιουργεί μια **νέα πηγή εσόδων για τους Δήμους**, μειώνοντας την ανάγκη για υψηλά δημοτικά τέλη και καθιστώντας τη διαχείριση των αποβλήτων μια οικονομικά βιώσιμη δραστηριότητα.

2. Ο Μηχανισμός της Δημιουργίας "Πράσινων" Θέσεων Εργασίας:

- Η μετάβαση στην κυκλική οικονομία δημιουργεί χιλιάδες νέες, τοπικές θέσεις εργασίας σε όλη την αλυσίδα αξίας: στη συλλογή, στη διαλογή, στην επεξεργασία των υλικών, στη συντήρηση των εγκαταστάσεων και στην εμπορία των δευτερογενών πρώτων υλών.

3. Ο Μηχανισμός της Μείωσης του Κόστους Εισαγωγών:

- Η παραγωγή δευτερογενών πρώτων υλών από την ανακύκλωση **μειώνει την ανάγκη της εγχώριας βιομηχανίας να εισάγει παρθένες πρώτες ύλες**, βελτιώνοντας το εμπορικό ισοζύγιο της χώρας.

4. Ο Μηχανισμός της Αποφυγής Προστίμων:

- ο Η επίτευξη των ευρωπαϊκών στόχων για την ανακύκλωση και τη μείωση της ταφής αποτρέπει την επιβολή **τεράστιων προστίμων** από την Ευρωπαϊκή Ένωση, εξοικονομώντας εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ για τον κρατικό προϋπολογισμό.

Σελίδα 3

4. Από πού θα προέλθουν οι πόροι; Η Ανάλυση της Χρηματοδότησης.

Η χρηματοδοτική στρατηγική είναι έξυπνη και πολυεπίπεδη, συνδυάζοντας ευρωπαϊκούς πόρους για την αρχική επένδυση με εθνικούς πόρους που βασίζονται στην αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει".

- **Πυρήνας:** ΕΣΠΑ και Ταμείο Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας (RRF)
Ο κύριος όγκος της επένδυσης των ~€100 εκατομμυρίων για τις υποδομές θα προέλθει από τα μεγάλα ευρωπαϊκά επενδυτικά ταμεία. Αυτή είναι η ιδανική επιλογή, καθώς:
 - ο Η διαχείριση των αποβλήτων και η προώθηση της κυκλικής οικονομίας αποτελούν **κορυφαία προτεραιότητα και των δύο ταμείων** στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.
 - ο Επιτρέπει την υλοποίηση των μεγάλων, κεφαλαιουχικών επενδύσεων (ΚΔΑΥ, ΜΕΒΑ, εξοπλισμός) με **ευρωπαϊκούς πόρους**, ελαχιστοποιώντας την επιβάρυνση του εθνικού προϋπολογισμού.
- **Συμπληρωματικά:** Τέλη Ταφής (Landfill Tax)
Αυτός είναι ο καινοτόμος και πιο ισχυρός οικονομικός μηχανισμός για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συστήματος. Η πολιτική προβλέπει την αυστηρή εφαρμογή και, ενδεχομένως, την αύξηση του τέλους που πληρώνουν οι Δήμοι για κάθε τόνο απορριμμάτων που οδηγούν σε ταφή.
 - ο **Πώς λειτουργεί:** Δημιουργεί ένα **ισχυρό οικονομικό αντικίνητρο** για την ταφή και ένα **αντίστοιχο κίνητρο για την προώθηση της ανακύκλωσης**. Ένας Δήμος που ανακυκλώνει περισσότερο, θα πληρώνει δραματικά λιγότερα τέλη ταφής.
 - ο **Ο Ενάρετος Κύκλος:** Τα έσοδα από τα τέλη ταφής θα κατευθύνονται στο Πράσινο Ταμείο και στη συνέχεια θα **επανεπενδύονται για τη χρηματοδότηση** των Δήμων που θέλουν να αναπτύξουν τις υποδομές ανακύκλωσής τους. Ουσιαστικά, **οι "κακοί" μαθητές (αυτοί που θάβουν) χρηματοδοτούν τους "καλούς" μαθητές (αυτούς που ανακυκλώνουν)**, δημιουργώντας έναν αυτο-τροφοδοτούμενο μηχανισμό για την πράσινη μετάβαση.

Αυτή η συνδυαστική προσέγγιση είναι εξαιρετικά αποδοτική. Χρησιμοποιεί τους ευρωπαϊκούς πόρους για να χτίσει την αρχική, ακριβή υποδομή, και στη συνέχεια δημιουργεί έναν μόνιμο

εθνικό μηχανισμό κινήτρων και αντικινήτρων που διασφαλίζει τη λειτουργία και τη βιωσιμότητα του συστήματος σε βάθος χρόνου.